

NA VEIVUKE VAKAILAVO NI MATANITU **VEI IRA NA ITAUKEI NI QELE**

E dua na usutu ni Matanitu ni FijiFirst na kena vakatorocaketaki na qele taukeni vaka iTaukei me rawa ni vakavuana ka yaga cake sara.

Na ituvatuva vaka oqo ena sega wale ga ni vukea na iTaukei ni qele ena rawa-i-ka vakailavo, ia, ena vakavotukana talega. Ena vukea talega na kena torocake na bula vakailavo ni vanua o Viti kei na veivakatorocaketaki ena noda vanua.

Na Matanitu e sa vakarautaka e \$10 na milioni ena iTuvatuva Vakailavo ni Matanitu 2015 me rawa ni vukea na iTaukei ni qele me ra sotava na isau ni veivakatorocaketaki ena nodra qele. Na veivuke vakailavo oqo ena vakayagataki vakatabakidua ena kena tauyavutaki kei na tara ni gaunisala, paipo ni wai se na veivakalivalivataki ena qele me torocaketaki.

Na veivuke vakailavo oqo e rawa ni kerea na iTaukei ni qele e taukeni yadua se na iTaukei ni qele e taukeni vakamataqali, vakayavusa, vakaitokatoka se na wasewase tale e so.

Na cava so e gadrevi ena volakerekere?

Na volakerekere me soli vata kei na:

- Vakadinadina ni veivakadonui ka sega ni lailai mai na 60% ni iTaukei ni qele era rawa ni solia na nodra veivakadonui;
- Kevaka e qele lisitaki, na ilavelave ni vola ni lisi rejisitataki;
- Kedra vakamacala na trustees se na kabani kevaka e tauyavutaki e dua na Trust se Kabani ena vuku ni veivakatorocaketaki;
- Vakadinadina ni sa biu ena taudaku ni kovukovu na qele me torocaketaki;
- Iyalayala ni qele me torocaketaki;
- Raitayaloyalo ni veivakatorocaketaki (Scheme Plan) ni qele me torocaketaki;
- Vakamacala ni vale e sa tara oti tu ena qele me torocaketaki;
- Veivuke e gadrevi mai vua na Matanitu;
- Veivakatorocaketaki me na vakayacori ena kena wase na qele me torocaketaki kei/se na vakamacala vakamatailalai ni veivakatorocaketaki (Concept Plan); kei na
- Veivakadonui kece mai vua na vei tabana ni matanitu me vaka na Tabana ni Tikobulabula ena Taudaku ni Koro Vakavavalagi (Rural Local Authority), Tabacakacaka ni Navunavuci ni Veivakatorocaketaki ni Qele ena Loma kei na Taudaku ni Koro Vakavavalagi (Department of Town and Country Planning) kei na Tabana ni Yaubula (Department of Environment).

Na cava ena yaco ni sa tauri na nomu i volakerekere?

Ni sa ciqomi e dua na i volakerekere, ena vakadeitaki vua ni sa tauri na nona i vola ka na vakamacalataki vua na veituvatuva ena tarava.

Na soli ni i volakerekere

Na i volakerekere kece me volai kina na **'Government Grant for iTaukei Land'** ka soli se vakau:

- Ena katonimeli P.O. Box 2213, Government Buildings, Suva;
- Ena Taba 10, Ro Lalabalavu House, Victoria Parade, Suva; se
- Ena imeli qo joeli.ditoka@govnet.gov.fj.

Ena kena vakamatailalai ni qai veitaratara mai vei Joeli Ditoka ena talevoni 3309 866 se 925 9865 se imeli ena joeli.ditoka@govnet.gov.fj.

Aiyaz Sayed-Khaiyum
Vunilawa kei na Minisita ni Lavo